

Opponensi értékelés

Verebi Livia: Az ősegyház átalakulása és a constantinusi fordulat hatásai c. TDK dolgozatról

A dolgozat előnyei

A szerző nagyon alaposan feltárta, hogy a kereszténységnek az őskeresztényi biblikusan szervezett élete hogyan alakult át a válságban lévő, pogány római birodalmat egységesíteni képes hatalmi egyházzá. Olyan intézménnyé, mely kezdetben csupán eszköz volt a császárok kezében politikai ambícióik és célkitűzéseik megvalósításában, majd pedig később maga is hogyan válik kikerülhetetlen hatalmi tényezővé.

E folyamat bemutatása során érezhető a szerző elkötelezettsége a mindenféle földi előnyöktől mentes, csupán a Bibliában található testvéri közösséget megvalósító egyház, egyházszervezet megléte iránt. A szerző ilyen irányú egyértelmű állásfoglalása a sorok közül tehát kiolvasható, ám ennek ellenére a dolgozat mégis megmarad azon keretek között, melyek lehetőséget adnak a történelmi események tudományos igényű, pontos, precíz bemutatására és ennek megfelelő értékelésére.

A dolgozat pozitívumai között szintén kiemelendő a dolgozat világos, mindenki számára könnyen követhető gondolatmenete. Továbbá egyértelműen megállapítható a szerző jártassága a kiválasztott egyháztörténelmi korszak tekintetében.

Formai szempontból kiemelendő, hogy a dolgozat szerkezete jól átlátható, az egyértelmű gondolatmenet végigvezetését segítő.

A dolgozat hiányosságai

A szerző véleményem szerint következtelenül alkalmazza az egyház kifejezés írásmódjában a nagy kezdőbetű használatát. A kifejezés ugyanis nem minden esetben szerepel a dolgozatban nagy kezdőbetűvel, a dolgozat végigolvasása során az olvasó számára nem derül ki, hogy egyes helyeken miért nagy kezdőbetűvel, más helyeken pedig miért kis kezdőbetűvel szerepel a kifejezés. Megítélésem szerint lehet helye a dolgozatban az egyház kifejezés kétféle írásmódjának, abban az esetben, ha pontosan meghatározásra kerül a dolgozat elején, hogy az egyes fogalmak alatt mit ért a szerző, ez azonban elmaradt.

A dolgozat céljaként az került megfogalmazásra, hogy bemutassa azt a folyamatot, hogyan alakul át a korai keresztény egyház a constantinusi fordulat révén egy hatalomközpontú egyházzá. A dolgozat végén szereplő összegzésben a szerző megpróbálja bemutatni, hogy ez az átalakulás az egyház későbbi életében milyen további negatív magatartásokhoz vezetett. Így az összegzés a dolgozatban bemutatott egyháztörténelmi korszakhoz képest a későbbi egyháztörténelmi korszakra történő nagyon átfogó kitekintéssé válik. Álláspontom szerint a dolgozatban bemutatott történelmi folyamat viszont nagyon alkalmas lett volna olyan törvényszerűségek feltárására, melyek korszaktól függetlenül felismerhetőek az állam és

egyház viszonyrendszerében. Ez azonban elmaradt. Ez azért is tűnt volna hasznos dolognak, mert sok esetben a későbbi korok eseményei jobban megérthetőek a korábbi időszakok eseményeinek alapos kiértékelése által. Figyelembe véve Salamon kijelentését is: „*Ami volt, ugyanaz, ami ezután is lesz, és ami történt, ugyanaz, ami ezután is történik; és semmi nincs új dolog a nap alatt.*” (Préd 1:9)

A dolgozat tudományos jellegét tovább erősítette volna, ha olyan egyháztörténeti álláspont is bemutatásra kerül, mely szerint a constantinusi fordulat pozitív eseményként jelent meg a kereszténység történetében. Mindkét oldal bemutatása, valamint az érvek és ellenérvek ütköztetése a dolgozat igényességének javára vált volna.

A formai szempontokat tekintve megjegyzendő, hogy a dolgozatban az egyes gondolatok felvázolását követően zárójelben kerülnek megjelölésre azok a források, ahol az adott eseményről, annak bemutatásáról olvashatunk. Megítélésem szerint zavaró, hogy minden esetben a szerző és a teljes cím, a kiadás éve és az oldalszámok is megjelölésre kerültek. Ha már korábban említett műről van szó, azt elegendő lett volna utalás formájában jelölni. Továbbá véleményem szerint a szövegben történő zárójeles forrásokra utalás helyett indokoltabb lett volna lábjegyzet használata, ahol időnként néhány magyarázó megjegyzést is lehetett volna tenni egy-egy forráshoz. A zárójeles megjelölés nyilvánvalóan nem igen ad teret erre.

Budapest, 2014. november 1.

Neparáczki Nándor